

Henk van Schaik over COP15

In Kopenhagen vindt tot en met 18 december de VN-conferentie over klimaatverandering plaats, de COP-15. Nederland is daar met circa 200 personen breed vertegenwoordigd. De onderzoeksprogramma's Kennis voor Klimaat en Klimaat voor Ruimte verzorgen samen met een 30-tal nationale en internationale partijen een programma: het Holland Climate House. Water staat ook op het programma. Henk van Schaik, programmacoördinator Internationaal van het samenwerkingsprogramma voor water en klimaat CPWC, geeft hier kort zijn visie op de ontwikkelingen.

Het Global Water Partnership bracht in Barcelona tijdens de voorbereidende onderhandelingen voor de COP-15 een persbericht uit over het ontbreken van water in de onderhandelings teksten. Hoe kijkt u daar tegen aan?

"Aan de ene kant willen we erkenning voor het feit dat water hét medium is waarbij klimaatverandering zich uit. Denk hierbij aan langere droogtes en meer frequente overstromingen. Aan de andere kant horen we van de betrokken beleidsmedewerkers dat de teksten voldoende ruimte laten voor adaptatie aan klimaatverandering in de watersector. Hoe dan ook, in de waterwereld zelf is er zeer veel aandacht aan klimaatverandering. Er wordt veel gesproken over het opnemen van klimaatrisico's in de planvorming voor waterwerken, hoe de risico's beter te spreiden, hoe de risico's te communiceren, of enzo ja, welke extra wettelijke en bestuurlijke maatregelen nodig zijn."

Tijdens de World Water Week in Stockholm bleek duidelijk dat de missie om de waterwereld betrokken te krijgen bij klimaatverandering geslaagd is. Tijdens de daarop volgende 3rd World Climate Conference in Genève viel op dat de 'klimaatmensen' weinig oog hebben voor het aanleveren van klimaatinformatie voor de planners, waterbeheerders en nutsbedrijven. "Gelukkig is besloten daar verandering in te brengen door het ontwikkelen van het Global Framework for Climate Services. We zien twee benaderingen voor aanpassing aan klimaatverandering: de ene is de klassieke, waarbij ingenieurs berekeningen doen over kansen op een bepaalde neerslaghoeveelheid en op overstroming, waarna wordt gekeken naar de consequenties voor aanpassing van infrastructuur. Dat is de wetenschappelijke benadering van veel overheden. Dit is servicegericht en minder op echte adaptatie."

"Bij de andere benadering wordt gekeken naar kwetsbaarheden die door klimaatverandering ontstaan, naar risicobeheer en de belangen van andere partijen dan ecologie en economie. Dat is wat we noemen 'adaptive management': een paraplu voor als er wat gebeurt."

Op dit moment wordt bepleit de twee stromingen samen te brengen. Het Planbureau voor de Leefomgeving in samenwerking met het Copernicus Instituut van de Universiteit van Utrecht werken hier aan. Van Schaik: "Dit is ook één van de onderwerpen die we in Kopenhagen ter sprake willen brengen. Andere onderwerpen zijn het spreiden van risico's, naar opslag van water (bijvoorbeeld in de grond) en hoe

van politieke dialoog over te gaan tot actie op het gebied van planvorming, het leveren van klimaatinformatie op maat, capaciteitsontwikkeling en het 'bouwen met natuur'."

"Over risicospreiding gaat één dagprogramma. Hierbij wordt grondwater niet vergeten. Extra grondwateraanvulling kan goed dienen als buffer voor langere droogtes. Het Planbureau voor de Leefomgeving kijkt naar typologieën van effecten, zowel lokaal als mondiaal. Bijvoorbeeld: hoe pak je adaptatie aan klimaatverandering aan in droge gebieden waar de neerslag nóg sporadischer wordt of in berggebieden die in belangrijke mate afhankelijk zijn van smeltwater van sneeuw en gletsjers? Voor het vijfde World Water Forum in Istanbul hebben we hierover een reeks Perspective Papers geproduceerd, met een groot aantal internationale partijen."

"Wat betreft adaptatie is de COP-15 belangrijk om mensen bijeen te drijven, aan het denken en doen te zetten: hoe ga je om met klimaatverandering en wat ga je dan doen? En wat kosten aanpassingsmaatregelen? Daar is nog relatief weinig aandacht voor in de waterwereld."

Klimaatverandering heeft veel consequenties voor waterbeheer: de hydrologische cyclus verandert, met belangrijke gevolgen voor

waterbeheer, gezondheid, ruimtelijke ordening en energie. De afgelopen maanden is over de hele wereld hierover gediscussieerd, zoals onlangs in Caïro. "De Union of the Mediterranean heeft daar, georganiseerd door Nederland en Egypte, gesproken over adaptatiestrategieën voor het Mediterrane gebied. Aanpassing aan klimaatverandering komt nog onvoldoende uit de verf. Andere onderwerpen waren 'demand management', 'governance' en financiering. Volgend jaar april praat men hierover verder in Barcelona, waar dan een grote vergadering is van de Union of the Mediterranean."

In Kopenhagen faciliteert Nederland tot 18 december sessies. Onderwerpen zijn onder meer de Delta Alliance, een gidsdocument van UNECE over klimaatverandering en water, steden, adaptatie en mitigatie. De provincies zijn ook aanwezig. "Het Holland Climate House is een soort discussieplatform, waar veel nationale programma's zich presenteren en met internationale organisaties en partijen contacten kunnen leggen", aldus Van Schaik. Het Holland Climate House bevindt zich meteen naast de onderhandelingsruimte van de Nederlandse delegatie, in het kloppend hart van de COP-15.

Henk van Schaik (foto: Michelle Muus).

